

ZA POSLEDNÝ ROK A POL DOBIEHAME EKONOMIKU EÚ NAJRÝCHLEJŠIE V REGIÓNE

Pomer slovenského HDP meraného v stálych cenách sa podľa prepočtov ISA zvýšil za posledný rok a pol z 55,1 % na 56,9 % priemeru EÚ. Tento rast bol najvyšší spomedzi okolitých krajín.

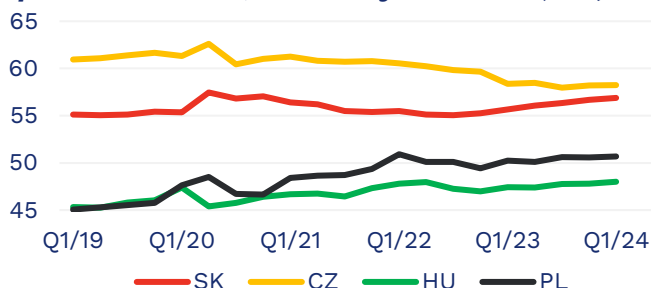
- Po dlhšom období stagnácie a poklesu sa slovenská ekonomika opäť priblížila k priemeru EÚ. V období Q3/22 až Q1/24 stúpila o 1,8 percentuálneho bodu (p. b.). Po Slovensku nasleduje Maďarsko a Poľsko s rastom 0,8 p. b. a 0,6 bodu. Pokles zaznamenalo Česko o 1,6 bodu a Rakúsko o 3,7 bodu (Graf 2).
- K dobiehaniu našej ekonomiky k priemeru EÚ najviac prispeli fixné investície (0,7 p. b.), čistý export (0,6 p. b.) a zmena stavu zásob (0,7 p. b.). Konvergenciu tlmila spotreba domácností (-0,4 p. b.) a vlády (-0,1 p. b.). Investíciám pomohlo dočerpávanie eurofondov, pokles spotreby tlmilo dotovanie regulovaných cien energií pre domácnosti.
- HDP v stálych cenách je vo V4 nižšie ako HDP v parite kúpnej sily (PKS), teda po zohľadnení rôznych cien. Dôvodom sú stále nižšie životné náklady v krajinách V4 oproti priemeru EÚ. Napríklad v roku 2022 bolo HDP v PKS na Slovensku podľa Eurostatu 71 % priemeru EÚ. Jeho nárast je tlmený postupným približovaním cien v krajinách V4 k priemeru EÚ.

POČET DLHODOBO NEZAMESTNANÝCH KLESÁ, ICH PODIEL JE VŠAK NAJVVYŠŠÍ V EÚ

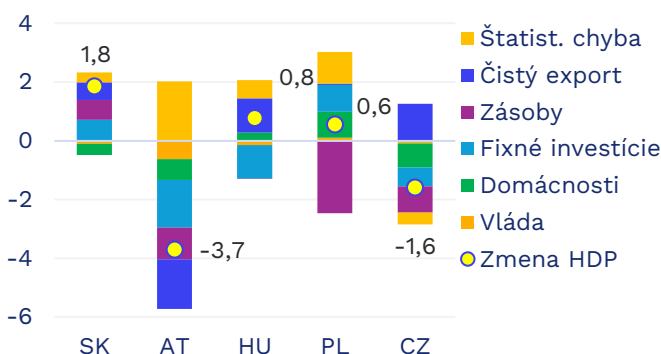
Na Slovensku je viac ako 100-tisíc ľudí, ktorí sú bez práce 12 a viac mesiacov a aktívne si ju hľadajú. Vďaka poklesu celkovej nezamestnanosti sa ich počet za posledných 10 rokov znížil takmer o 200-tisíc.

- Podiel dlhodobo nezamestnaných na celkovej nezamestnanosti sa naopak zvyšuje. V rokoch 2021-23 stúpol o 8,5 percentuálnych bodov na 65,1 %, čo bolo najviac v EÚ s priemerom 35 %.
- Druhé Grécko má 56 % dlhodobo nezamestnaných, Taliansko 54,8 % a Bulharsko 52 %. Naši susedia sú na tom výrazne lepšie. Na opačnom konci rebríčka je Dánsko s 10,7 % a Holandsko s 13,9 % (Graf 3).
- Väčšina krajín mala najvyššie hodnoty v rokoch 2013-14, kedy doznievala finančná kríza. Odvtedy sa podiel dlhodobo nezamestnaných v mnohých krajinách znížil. Ďalší nárast prišiel počas pandémie v rokoch 2021-22. Minulý rok vo väčšine krajín opäť klesol.
- Na Slovensku spadá 71 % dlhodobo nezamestnaných do kategórie tzv. veľmi dlho nezamestnaných. Títo ľudia si hľadajú prácu 24 a viac mesiacov. Ich podiel je takisto najhorší v celej EÚ.
- Celková nezamestnanosť na Slovensku dlhodobo klesá a v roku 2023 bola nižšia ako priemer EÚ (5,8 % vs. 6,1 %).

Graf 1: HDP na obyvateľa v porovnaní s priemerom EÚ 27, stále ceny roka 2015 (v %)

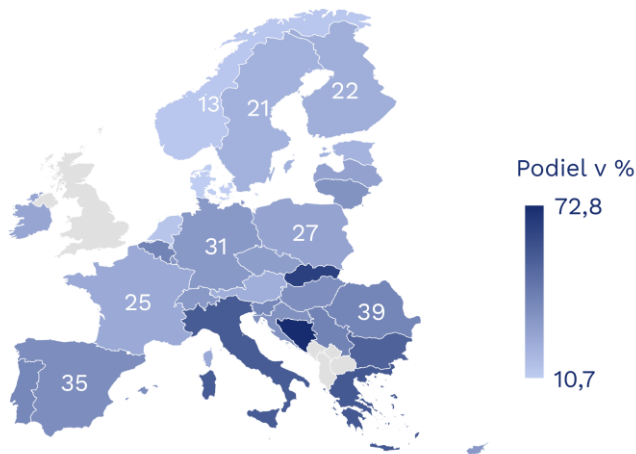

Graf 2: Zmena pomeru HDP k EÚ 27 medzi Q3/22 a Q1/24 (v percentuálnych bodoch)

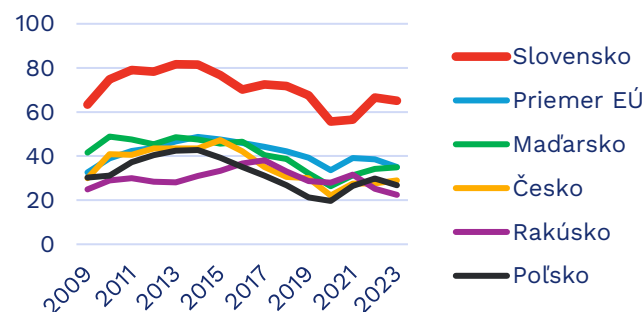

Zdroj: ISA na základe dát Eurostatu

Mapa 1: Podiel dlhodobo nezamestnaných na celkovej nezamestnanosti (v %)

Graf 4: Vývoj podielu dlhodobo nezamestnaných vo V4 a Rakúsku

Zdroj: Eurostat

VYSOKOŠKOLSKY VZDELANÝM RASTÚ PLATY POMALŠIE AKO ĽUĐOM S NIŽŠÍM VZDELANÍM

Plat zamestnanca so základným vzdelaním vzrástol na Slovensku v rokoch 2014-2021 o 61 %, stredoškolsky vzdelaného o 47 % a vysokoškolsky vzdelaného len o 37 % (OECD).

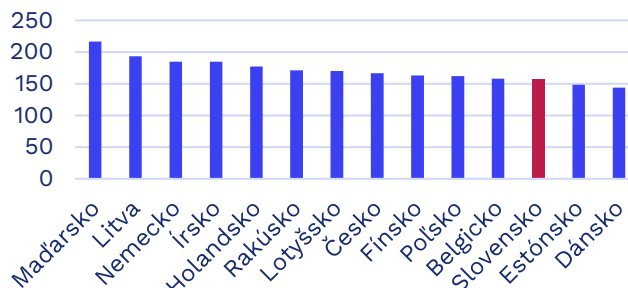
- V roku 2021 bola na Slovensku mzda ľudí s ukončenou vysokou školou na úrovni 156 % mzdy ľudí so stredným odborným vzdelaním. To je jedna z najnižších hodnôt pri 15 sledovaných krajinách Európskej únie (12. miesto) – Graf 4.
- Približovanie miezd vysokoškolsky vzdelaných ľudí a ľudí s nižším vzdelaním bolo u nás v rokoch 2014-21 druhé najsilnejšie po Maďarsku. Maďarsko má napriek tomu stále najvyšší pomer mzdy vysokoškolsky a stredoškolsky vzdelaných ľudí (216 % v roku 2021).
- Na Slovensku sa pomer miezd ľudí so základným vzdelaním ku mzdám stredoškolsky vzdelaných zvýšil v rokoch 2014-21 zo 74 % na 82 %. Pomohol tomu rast minimálnej mzdy o 77 %, kým priemerná mzda vzrástla o 52 %.
- Pomer miezd vysokoškolsky vzdelaných sa znížil zo 177 % na 156 %. Prispieť k tomu mohol prudký rast podielu vysokoškolsky vzdelaných ľudí.
- Nožnice sa naopak najviac rozťahovali v Nemecku, kde sa pomer mzdy ľudí so základným vzdelaním v rokoch 2014-2021 znížil z 84 % na 72 %, kým u ľudí s vysokoškolským vzdelaním stúpol zo 177 % na 184 %.

SLOVENSKO MÁ V EURÓPSKEJ ÚNII NAJMEŇJ NOVOREGISTROVANÝCH BEZEMISNÝCH ÁUT

V rokoch 2017-22 stúpol v EÚ podiel novoregistrovaných osobných áut s nulovými emisiami o jedenásť percentuálnych bodov, na Slovensku o necelé dva body (Graf 6).

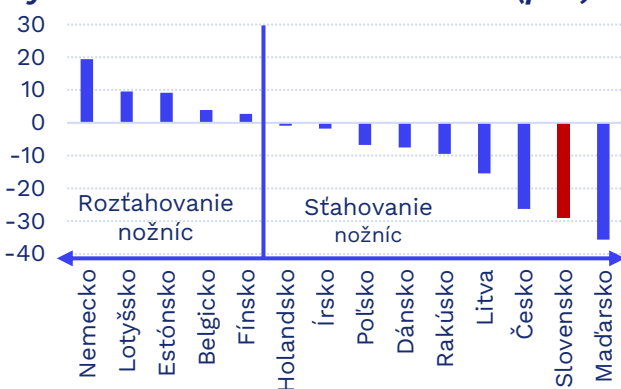
- V roku 2022 bolo ťahúňom bezemisnej osobnej mobility Švédsko, ktoré zaznamenalo takmer tretinový podiel bezemisných osobných áut z novoregistrovaných osobných vozidiel. Nasledovalo Holandsko a Dánsko.
- Vozidlá s nulovými emisiami tvorili na Slovensku v roku 2022 len približne 2 % novoregistrovaných osobných áut, čo bolo najmenej v celej únii.
- Priemerné emisie oxidu uhličitého z novoregistrovaných osobných automobilov v EÚ sa v období 2017-22 znížili o 23,2 % a dosiahli necelých 110 gramov na kilometer.
- V roku 2022 vytvorili osobné autá 13 % celkových emisií oxidu uhličitého v EÚ. Energetika a doprava (zhodne po 26 %) boli zodpovedné za viac ako polovicu emisií. (Graf 7). Pokles emisií v doprave je výrazne pomalší (o necelé 4 % v období 2017-2022) než v oblasti energetiky (-20 %) a priemyslu (-13 %).

Graf 4: Pomer miezd vysokoškolsky a stredoškolsky vzdelaných v roku 2021 (%)

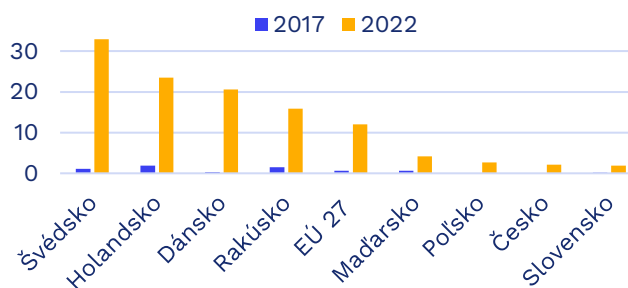
Zdroj: OECD

Graf 5: Zmena pomeru miezd osôb s nižším a vyšším vzdelaním v rokoch 2014-2021 (p. b.)

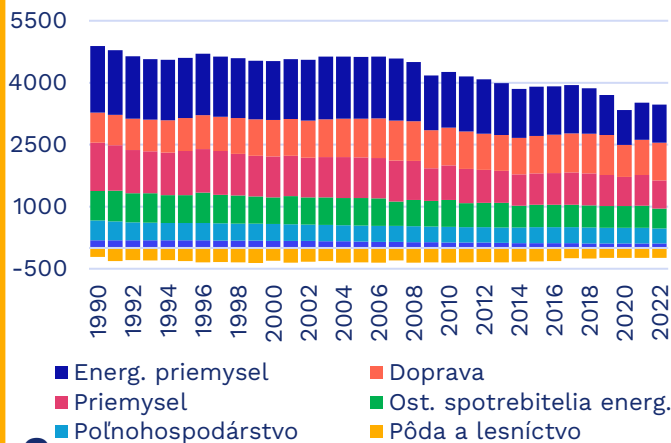

Zdroj: OECD, vlastný výpočet ISA

Graf 6: Vývoj podielu novoregistrovaných bezemisných vozidiel v EÚ podľa krajín (v %)

Graf 7: Vývoj emisií skleníkových plynov v EÚ (tisíc ton ekvivalentu CO2)

Zdroj: Eurostat